

Het Land van Herle

werpt licht op de historie van Parkstad Limburg

Jaarverslag 2003 van de Stichting Historische Kring 'Het Land van Herle'

De Stichting is opgericht op 4 april 1945 met als doel de bestudering van de geschiedenis van het historische gebied dat wordt aangeduid met Land van Herle. Daartoe behoren de huidige gemeenten Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Brunssum, Voerendaal, Nuth, Simpelveld en Onderbanken, ofwel het huidige Parkstad Limburg.

Inleiding

Sinds 1950 geeft de stichting als hoofdactiviteit een bulletin uit, inmiddels een historisch kwartaalblad over het verleden en de geschiedbeoefening in het genoemde gebied. Dit blad, nu verschijnende onder de naam ***Land van Herle, historisch tijdschrift voor oostelijk Zuid-Limburg*** is een populair-wetenschappelijke uitgave die elk jaar een mix van artikelen, boekbesprekingen, boeksignalen en rubrieken bevat. Een vaste redactie zorgt dat de bijdragen een goede kwaliteit hebben.

Daarnaast bestaat de Werkgroep van het Land van Herle, een gezelschap van maandelijks bijeenkomende historici, archeologen, docenten, genealogen, juristen etc. die in deze regio werkzaam zijn. Daarbij gaat het zowel om amateurs als mensen die professioneel actief zijn met de geschiedenis van Parkstad Limburg. In de werkgroep wordt gewoonlijk door een spreker een onderwerp besproken waarna hierover gediscussieerd kan worden. Verder wordt de bijeenkomst gebruikt om vragen te stellen aan de groep deskundigen en elkaar zo 'de weg te wijzen' in de bronnen, bibliotheek, archief en eventueel gebouwen en plekken die historisch van belang zijn.

Redactie

Uit de leden van de Werkgroep komen ook de redactieleden van het tijdschrift voort. In 2003 waren dat de redactiesecretaris mevrouw K. Leers en verder de heren R. Braad (voorzitter van de redactie), S. Broers, M van Dijk, J. Rutten, Th. Sniekers en M. van der Wijst.

Bestuursamenstelling

Het bestuur bestaat uit vijf personen: Voorzitter de heer S. Broers, secretaris de heer F. Patelski, penningmeester de heer J. Zuidgeest en bestuursleden R. Braad, J. Leblanc en T. van Slooten. Wegens gezondheidsredenen is de heer Van Slooten in 2003 teruggetreden als bestuurslid. De oudvoorzitter van de stichting, de heer L. Augustus, is erevoorzitter.

Werkgroep

De bijeenkomst van de werkgroep vindt steeds plaats op de tweede maandag van elke maand in de studiezaal van het stadsarchief Heerlen. Het seizoen is van september tot en met mei. In juni maakt de werkgroep een uitstapje naar een museum, gebouwencomplex, stadswandeling, tentoonstelling etc. met een rondleiding. Daarna volgt een gezamenlijke maaltijd als afsluiting van het vergaderseizoen. De kosten van rondleiding, entree etc. bij het uitstapje draagt de stichting, alle andere kosten (vervoer, maaltijd) worden door de leden van de werkgroep zelf betaald.

De onderwerpen en sprekers in de werkgroep brachten waren in de periode september 2002 tot en met december 2003:

- September 2002: de heer A. Jacobs. *Spreker is betrokken bij een onderzoek naar de bouw van kerken na 1940. Als voorbeeld bespreekt hij een kerk van Hoensbroek.*
- Oktober 2002: S. Broers, *Brunssumse fragmenten. Enkele stukjes uit Brunssums verleden.*
- November 2002: F. Crutzen, *Oud-Valkenburg versus Sibbe-IJzeren. Gevecht om een kerk.*
- December 2002 en januari 2003: de heren Wolters en Horbach: *De parochie St. Remigius te Simpelveld vanaf de kerkvisitatie in 1613.*
- Februari 2003: de heer E. Ramakers, *Kloosterbibliotheken in Maastricht.*
- Maart 2003: de heer M. van der Wijst, *Krantenberichten uit 1934.*
- April 2003: mevrouw V. Hamers, *De kapel in het Limburgse landschap.*
- Mei 2003: pastoor F. Crutzen, *De modelschool van Abraham Ouborg in Voerendaal (1820-1830)*
- Juni 2003: uitstapje naar abdij Val-Dieu te België van de werkgroep.
- September 2003: mevrouw L. Schiphorst, *Drie tijdgenoten, de Limburgse architecten Boosten, Peutz en Wielders.*
- Oktober 2003: de heren L. Augustus en F. Patelski, *Speurtocht naar familie, leven en werk van de Kerkraadse pastoor R. Wijnants (18^e eeuw).*
- November 2003: is gesproken over het *zestigjarig bestaan in 2005* van de stichting het Land van Herle en wat kan gebeuren om hier speciale aandacht aan te besteden. Daarbij werd onder andere gedacht aan een boek (bundel) over gemeenten in de regio van het Land van Herle.
- December 2003: verviel de vergadering wegens griep van de spreker en voorzitter S. Broers, *De mijnramp van 13 juli 1928 bij de Staatmijn Hendrik te Brunssum. Een oud pamflet over de pers en berichtgeving over deze ramp nader beschouwd.*

Overige activiteiten

Het Land het Herle is samen met de Kring Heerlen van het LGOG nauw betrokken bij het voorbereiden van een nieuwe Heemkundemarkt in 2005. Bij de eerste in september 2002 was het Land van Herle een van de voortrekkers om tot deze Heemkundemarkt te komen.

Daarnaast is 'Het Land van Herle' samen met het Stadsarchief Heerlen verantwoordelijk voor de 'Historische Reeks Parkstad Limburg'. Het derde deel in deze monografieënreeks over de bevrijding van oostelijk Zuid-Limburg met de nadruk op Hoensbroek is in voorbereiding en zal in 2004 worden uitgegeven.

De plannen voor het jaar 2004-2005 zijn als volgt:

- Bijeenkomsten van de werkgroep Land van Herle elke maand behalve juli en augustus.
- Uitgave van het kwartaaltijdschrift (viermaal per jaar) met steeds 32 tot 36 pagina's.
- Aandacht voor het zestigjarig bestaan van het Land van Herle.
- Bijdrage leveren aan de Heemkundemarkt Parkstad Limburg in 2005.

Het financieel verslag van de penningmeester wordt hier weggelaten. Deze bijlage kan voor bepaalde doeleinden bij hem worden opgevraagd.

Inhoudsopgave van het Land van Herle van 2002 en 2003

2002-1

- Nijkamp, B., Herinneringen aan het openbaar autobusvervoer in Zuid-Limburg. De jaren na de Tweede Wereldoorlog 2002 1-13
Hamers, V., Over veld- en wegkapellen 2002 14-19
Braad, R., De oudste foto uit de collectie van [Eygelshoven door de Eeuwen Heen]. 2002 20
Wijst, M., van der 'De Engelbewaarder', jeugdlectuur uit de jaren vijftig. 2002 21-22
Rutten, J., Nachtwachten in Heerlen [1815-1851]. 2002 23-32
Braad, R. en J. Rutten, Signalementen. 2002 33-36

2002-2

- Gerards, F., Het landgoed Haeren [Voerendaal] in de 19de eeuw. 2002 37-47
Leblanc, J., De geschiedenis van Heerlen nog steeds een 'gatenkaas'. 2002 48-53
Sniekers, Th., Oude LTS in Heerlen kan als kantoorgebouw weer jaren vooruit. 2002 54-57
Dijk, M. van, De fresco's van de middenstand. Op zoek naar oude muurreclames en gevelschilderingen. 2002 58-59
Braad, R., De oudste foto uit de collectie van [het fotoarchief van de Gemeente Brunssum]. 2002 60-61
Schiphorst, L., Jongere bouwkunst. Architectuur en stedenbouw van 1850 tot 1940 in Limburg (boekbespreking). 2002 62-63
Braad, R., M. van der Wijst en K. Leers, Signalementen. 2002 64-68

2002-3

- Strijkers, H., DSM. Een koninklijke eeuwling; kroniek van de laatste 25 jaar [themanummer].*
Elverding, P., Voorwoord. 2002 69
Strijkers, H., DSM: van bulkchemie naar 'life sciences'. 2002 70-77
Strijkers, H., Negen president-directeuren in honderd jaar. 2002 78-88
Strijkers, H., De viering van 75-jaring jubileum in 1977. 2002 89-92
Strijkers, H., De laatste 25 jaar van een koninklijke eeuwling. Kroniek. 1977-2002. 2002 93-160
Strijkers, H., De jubileumviering van de koninklijke eeuwling. 2002 161-162
Braad, R., De oudste foto uit de collectie van [Centraal Archief DSM]. 2002 163
Bibliografie over Staatsmijnen en DSM in de periode 1977-2002. 2002 164

2002-4

- Wijst, M. van der, Krantennieuws in januari 1934. 2002 165-170
Jacob, A., Een prefab-kerk in het 'Tranendal'. De bouw van de Christus Koningkerk te Hoensbroek. 2002 171-181
Habets, D., Het rijke Romeinse Kerkrade [opgraving Holzkuil]. 2002 182-189
Raets, Th., De Staatsmijn Hendrik te Rumpen-Brunssum. 2002 190-196
Braad, R., De oudste foto uit de collectie van [Heemkundevereniging OCGL Landgraaf]. 2002 197
Braad, R., M. van der Wijst, Signalementen 2002 198-200

2003-1

Rutten, J., Brunssum en Schinveld ruziën om een stuk heide; relaas van een grensconflict. 2003 1-10

Gerards, F.M., De rechten van het leengoed Haeren in de 18de eeuw. 2003 11-22

Wijst, M. van der, Heerlen en omstreken volgens de krant van februari 1934. 2003 23-28

Dijk, M. van, De pioniersjaren van bridgeclub 'De Mijnstreek' uit Heerlen 1932-1945. 2003 29-38

Braad, R., De oudste foto uit de collectie van [Gemeentearchief Kerkrade]. 2003-39

Wijst, M. van der, Signalement. 2003 40

2003-2

Rutten, J., Brunssum en Schinveld ruziën om een stuk heide; relaas van een grensconflict [2]. 2003 41-49

Munier, W.A.J., Simultaan maar gescheiden. Wederwaardigheden in en rond de Heerlense Pacratuskerk in de Staatse Tijd [1632-1794]. 2003 50-67

Wijst, M. van der, Luciferplaatjes uit de regio, circa 1950-1970. 2003 68-71

Leers, K. De oudste foto van [Stadsarchief Heerlen]. 2003 72

2003-3

Wijst, M. van der, Krantennieuws maart-juni 1934. 2003 73-78

Raets, Th., De Staatsmijn Hendrik te Rumpen-Brunssum (slot). 2003 79-86

Nijkamp, B., Met een boodschappenlijstje door Meezenbroek. 2003 87-94

Wolters, L., Boekbespreking. Schuttersbroederschap St. Sebastianus Eygelshoven 300 jaar. 2003 95-96

Patelski, F., Boekbespreking. En d'r boer heë boeëret wieër..., of de voorouders en nakomelingen van Wilhelm Baur en Trineken Zengen van Nieuwenhagen. 2003 97-98

Leers, K., De oudste foto van [De Bongard, Simpelveld/Bocholtz]. 2003 99

Leers, K., M. van der Wijst en Th. Sniekers, Signalementen. 2003 100-104

2003-4

Nijsters, W.H.M.A., Sionskerk Heerlen, van kerkgebouw tot uitvaartcentrum. 2003 105-115

Gerards, F., Over de ontstaansgeschiedenis van de Keurkeulse mankamer te Heerlen. 2003 116-130

Velden, Sj. van der, Poolse mijnwerkers in staking. 2003 131-135

Sarcofaag bij Bocholtz gevonden. 2003 136

Wijst, M. van der, Wat doet de werkgroep? 2003 137-139

Beumers, J., De oudste foto van [De Veersjprunk, Onderbanken]. 2003 140

Wijst, M. van der, R. Braad, Signalementen. 2003 141-144